روزنامه شرق

چهارشنبه ۱۹ آبان ۱۳۸۹ ■ ۳ ذیحجه ۱۴۳۱ ■ ۱۰ نوامبر ۲۰۱۰

سال پنجم ■ شماره پیاپی ۱۱۰۹ ■ شماره ۱۸۵ دوره جدید ■ ۲۰ صفحه ■ ۶۰۰ تومان

هشدار انتخاباتی اصلاح‌طلبان

غرور مردم ترمیم شود

سکوت انتخاباتی اصلاح‌طلبان شکست. روز گذشته و در پی گذشت یک سال و نیم از انتخابات ریاست‌جمهوری دهم که طی آن جریان‌ها و گروه‌های مختلف اصلاح‌طلبان از هرگونه اظهارنظر درباره انتخابات آینده خودداری کرده و خواهان رفع و رجوع مسائل گذشته بودند رئیس فراکسیون اصلاح‌طلبان مجلس هشدار داد: اگر اصلاح‌طلبان احساس کنند از آنها استفاده ابزاری خواهد شد مسلماً با توجه به تحولات چندساله اخیر خیلی رغبت برای حضور در عرصه نخواهند داشت... صفحه ۳

مشاور حامد کرزی در گفت‌وگو با «شرق»:

زورگویی به مطبوعات رو به کاهش است

قانون رسانه‌های همگانی افغانستان یکی از متن‌های بسیار مهم و ارزشمند کشور ماست که در مقایسه با قوانین گذشته تفاوت‌های اساسی دارد. این قانون آزادی وسایل ارتباط جمعی و آزادی بیان را به طور کامل تضمین کرده است. کسانی که متقاضی تاسیس یک رسانه باشند، کافی است نام رسانه، صاحب امتیاز، مدیرمسوول و محتوای نشریات خود را مطابق اساسنامه خود در وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان ثبت کرده و انتشارشان را آغاز کنند... صفحه ۱۵

تیترها

بوش در کتاب خاطرات:

قصد حمله به ایران و سوریه را داشتیم

صفحه ۲

همزمان با اعتراض حامیان دولت در صحن مجلس صورت گرفت

تبریک اصلاح‌طلبان به لاریجانی

صفحه ۲

فرمانده لشگر ۴۱ ثارالله کرمان خبر داد

۳۵۰ میلیون دلار برای گردان‌های عاشورا و الزهرا

همین صفحه

نسبت داستان‌نویسی شاه شهید و ادبیات دهه ۸۰

کارگاه قصه ناصرالدین‌شاه

یادداشتی از پویا رفویی

دولت به نیروی انتظامی ابلاغ کرد

تعقیب بدحجابان برخورد در اماکن خلوت

گروه جامعه، سلیمان محمدی: عضو هیات‌رئیسه مجلس شورای اسلامی می‌گوید با وجود اعلام آمادگی نیروی انتظامی برای برخورد جدی با بدحجابان، دولت به پلیس اعلام کرده است از برخورد با این افراد در اماکن شلوغ و به طور علنی پرهیز کرده و با تعقیب آنها، در محل مناسب با بدحجابان برخورد کند. روز دوشنبه جانشین فرمانده پلیس، معاونت عملیات ناجا و فرمانده پلیس پایتخت جلسه‌ای با فراکسیون روحانیون مجلس داشتند که فعالیت دوباره گشت‌های ارشاد تحت نام «گشت حقوق شهروندی» یکی از خبرهای اعلام‌شده پس از این نشست بود. حجت‌الاسلام محمدتقی رهبر به فارس خبر داد فرماندهان پلیس «مدعی شدند بر اساس دستورات مقامات مجبور شده‌اند گشت ارشاد را جمع کنند و نام آن را به گشت حقوق شهروندی تغییر دهند». حجت‌الاسلام حسین سبحانی‌نیا در گفت‌وگو با «شرق»، چگونگی مخالفت مقامات با فعالیت گشت‌های ارشاد را توضیح می‌دهد: «علی‌الظاهر مخالفت‌ها مربوط به دولت می‌شود که از طریق دستگاه‌های مسوول خواستند برخوردها و تعقیب‌ها با این پدیده علنی نباشد و فردی که مرتکب خلافی می‌شود، در جمع با او برخورد نشود، تعقیب شود و جلوی منزل یا جای دیگری برخورد انجام شود.» به گفته نماینده نیشابور در مجلس، فرماندهان پلیس گفته‌اند دولت این تصمیم را از طریق معاونت فرهنگی وزارت کشور به آنها ابلاغ کرده و این محدودیت جدیدی برای نیروی انتظامی شده است. پیش از این محمود احمدی‌نژاد رئیس دولت ایران در گفت‌وگوی زنده تلویزیونی اعلام کرد با گشت‌های ارشاد و برخوردهای خیابانی مخالف است. پس از آن انتقادهایی به احمدی‌نژاد شد اما پس از مدتی این بحث مسکوت ماند. در همین راستا اعتراض‌های زیادی هم به نیروی انتظامی شد. برخی علما و نیروهای محافظه‌کار معتقد بودند نیروی انتظامی در انجام برخورد با پدیده بدحجابی موفقیتی نداشته است. پلیس هم در پاسخ به این انتقادات اعلام کرد مسوولیت طرح حجاب و عفاف با حدود ۲۰ ارگان و نهاد است و آنها در این باره از وزارت کشور دستور می‌گیرند. سردار کارگر معاون اجتماعی ناجا هم روز دوشنبه همزمان با اعلام تعطیلی گشت‌های ارشاد پس از انتخابات از مربوط بودن تنها پنج درصد از بحث حجاب و عفاف به پلیس خبر داد. عضو هیات رئیسه مجلس ایران که در آخرین جلسه مجلسی‌ها با فرماندهان نیروی انتظامی حضور داشته است، می‌گوید پلیس هنوز هم این گله را دارد که اختیارات کامل به آنها داده نمی‌شود و خواستار افزایش اختیارات در این باره است. به اعتقاد فرماندهان حاضر در جلسه با روحانیون مجلس، ابلاغ جدید دولت مبنی بر تعقیب و برخورد با بدحجابان در اماکن خلوت هم محدودیت جدیدی برای پلیس است، چرا که آنها بر این باورند وقتی برخورد در محل جرم و انجام آن نباشد مسائل زیادی پیش می‌آید. **ادامه در صفحه ۱۹**

نکته

مخالفت‌ها مربوط به دولت می‌شود که از طریق وزارت کشور خواستند برخوردها علنی نباشد و فردی که مرتکب خلافی می‌شود، در جمع با او برخورد نشود، تعقیب شود و در جای دیگری برخورد انجام شود.

عکس: چاوش همایندی

بی‌سوادها می‌گویند مشایی اومانیست است

گروه سیاسی: اسفندیار رحیم‌مشایی آن دسته از منتقدانش را که وی را به اومانیست بودن متهم کرده بودند، «بی‌سواد» توصیف کرد. روز گذشته و همزمان با تکذیب خبر اخراج ۴۵ نفر از کارکنان شورای عالی امور ایرانیان خارج از کشور که تحت مدیریت مشایی قرار دارد، وی طی سخنرانی در آیین پایانی طرح ملی «ایران مرز پرگهر» ضمن دفاع از مواضعش که به گفته او در پی ساعت‌ها تفکر بوده بر اظهارات گذشته‌اش پای فشرد و البته نکاتی دیگر هم به آن افزود؛ نکاتی درباره درست بودن مکتب اومانیسم. اسفندیار رحیم‌مشایی اظهاراتش را با حدیثی با مضمون «خدا رحمت کند فردی را که قدر خود را شناخت» آغاز کرد. وی با بیان اینکه «انسان اهل معامله است» گفت: البته نمی‌دانم حیوان اهل معامله است یا شاید هم باشد. گاهی خود ما بی‌آنکه کالایی را معامله کنیم، طرف معامله هستیم. اشکالی ندارد، اما باید دید در این معامله، چه کسی پیروز یا مغموم است. بیداری و هوشیاری پیش از معامله مهم است. انسان به میزان شناختی که از خود دارد، در این معامله شرکت می‌کند. او ادامه داد: تمام آفرینش که مقدمه خلق انسان است و بدون آن، عبث و بیهوده به‌شمار می‌آید، باید درک شود. این کار بزرگی است، پس آن را باید به موجود بزرگی سپرد. نخستین گام این است که آن موجود این ماموریت را قبول داشته باشد و در اجرای آن، توانمند باشد و پیش از آن بفهمد که بزرگ است. رحیم‌مشایی بیان کرد: ما حاشیه در مباحث و اعمال زیاد می‌آوریم، اما اصل ماجرا بزرگ شدن انسان است که معمولاً فراموش می‌شود. رئیس دفتر رئیس‌جمهور در ادامه گفت: هر چیز که عزت را به دست دهد، در منطق خدایی پسندیده است و هر چه عزت انسان را خدشه‌دار کند، مطرود است. هر چه قیمت آدمی را بالا ببرد، پسندیده است و هر چه قیمت را پایین آورد، ناپسند است که این اصل است. وی تاکید کرد: هیچ کس حق ندارد حقارت را برای خود و دیگران بپسندد، چون وقتی انسان حقیر می‌شود، بدترین بی‌ادبی به ساحت مقدس آدمی اتفاق می‌افتد. اگر کسی دنبال تعظیم خداست، باید دنبال تعظیم انسان باشد. رحیم‌مشایی افزود: هر چه عزت انسان را بالا ببرد، عین توحید است. من ساعت‌ها به این موضوع فکر کرده‌ام که این نتیجه را به دست آورده‌ام. او با بیان اینکه دین، حقیقت انسانگرایی است، اظهار کرد: وقتی این حرف‌ها را می‌زنم، بعضی‌ها نمی‌دانم از سر چه، بی‌سوادی یا هر چیز دیگری، می‌گویند مشایی اومانیست است. این درست نیست، اومانیسم غربی یک بحث دیگری دارد و اشکال این مکتب این است که تعریف درستی از انسان ندارد. وی ادامه داد: مکتب اومانیسم درست می‌گوید. انسان، محور است اما تعریف درستی از این انسان ندارد و شناسنامه‌ای که از انسان نوشته، غلط است. وقتی با این تعریف به اقتصاد وارد می‌شود، این‌طور است که انسان هیزم اقتصاد است و در خدمت آن قرار دارد و اقتصاد برای انسان نیست. **ادامه در صفحه ۲**

نکته

مکتب اومانیسم درست می‌گوید. انسان، محور است اما تعریف درستی از این انسان ندارد. وقتی با این تعریف به اقتصاد وارد می‌شود، این‌طور است که انسان هیزم اقتصاد است.

جوابیه وزارت ارشاد به «شرق»

اصل بر تعامل با خبرگزاری‌هاست

جناب آقای رحمانیان، مدیرمسوول محترم روزنامه شرق

سلام علیکم؛ با احترام، به دنبال درج خبری در آن روزنامه با عنوان «وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام کرد بی‌بی‌سی فارسی درخواست مجوز کند با نگاه مثبت بررسی می‌کنیم» مورخ ۱۳۸۹/۰۸/۱۸ صفحه اول به آگاهی می‌رساند: تیتر انتخاب شده برای خبر وزیر محترم با متن خبر مغایرت دارد و صرفاً استنباط خبرنگار آن رسانه بوده و با بیانات صریح وزیر محترم در این زمینه در تضاد می‌باشد. لذا ضمن تاکید بر رعایت انصاف و اخلاق اسلامی و حرفه‌ای روزنامه‌نگاری و ضرورت دقت در تهیه و تنظیم اخبار خواهشمند است دستور فرمایید جهت تنویر افکار عمومی متن صحیح سخنان وزیر محترم که عیناً از فایل صوتی پیاده شده است به شرح زیر اصلاح و در همان صفحه و ستون منتشر گردد.

سیدمحمد حسینی، در پاسخ به پرسشی مبنی بر اعطای مجوز فعالیت مجدد به شبکه‌های بی‌بی‌سی و العربیه بیان داشت: «بنای ما بر این است که دفاتر خبرگزاری‌ها و شبکه‌های رادیویی، تلویزیونی که در ایران هستند یا تقاضا برای فعالیت می‌دهند در نگاه اول جمهوری اسلامی ایران با دیدی مثبت به اینها می‌نگرد؛ در حال حاضر ۱۲۲ دفتر در تهران وجود دارد که از خبرگزاری‌ها و شبکه‌های مختلف خبرنگارانی مقیم هستند.» وزیر ارشاد تاکید کرد: «این خبرنگاران نباید صرفاً به مسائل سیاسی توجه کنند، چراکه ما در ایران اسلامی جاذبه‌های فراوان و فعالیت‌های متنوعی داریم که اگر اینها منعکس شود، چهره درستی از ایران را منتقل می‌کند، بنابراین اصل اولیه بر آن است تا تعامل ما با خبرگزاری‌ها و شبکه‌ها، تعاملی مثبت و خوب باشد.» وی گفت: اما اگر در مواردی تخلفی انجام شود، از پیگیری فعالیت جلوگیری خواهد شد؛ چراکه ضوابط و شرایطی در هر کشور وجود دارد. وزیر ارشاد با اشاره به اغتشاشات سال گذشته افزود:« با توجه به مسائل خاص سال گذشته برخی شبکه‌ها واقعاً نقش مخربی را ایفا کرده و در پوشش خبرنگار و گزارشگر عمل نکرده و فراتر از آن فعالیت‌های سیاسی را اتخاذ می‌کردند، که با آنها برخورد شد، لذا اگر پس از مدتی این شبکه‌ها همانند بی‌بی‌سی فارسی برای فعالیت درخواستی داشته باشند، طبق ضوابط درخواست بررسی و موارد منتقل خواهد شد.»

نکته

بنای ما بر این است که دفاتر خبرگزاری‌ها و شبکه‌های رادیویی، تلویزیونی که در ایران هستند یا تقاضا برای فعالیت می‌دهند در نگاه اول جمهوری اسلامی ایران با دیدی مثبت به اینها می‌نگرد.

فرمانده لشگر ۴۱ ثارالله کرمان خبر داد

۳۵۰ میلیون دلار برای گردان‌های عاشورا و الزهرا

گروه سیاسی: ۳۵۰ میلیون دلار بودجه‌ای است که هرساله به گردان‌های عاشورا و الزهرا اختصاص می‌یابد. محمد مطهری فرمانده لشگر ۴۱ ثارالله کرمان روز گذشته با بیان این خبر اعلام داشت این بودجه ۳۵۰ میلیون دلاری سالانه، بودجه‌ای است که به منظور تامین تجهیزات و امکانات مورد نیاز گردان‌های عاشورا و الزهرا استفاده می‌شود. به گزارش فارس، وی که در همایش بسیجیان گردان ۲۰۲ عاشورا سخن می‌گفت، حرکت جدید بسیج در جامعه را با توجه به ترفندهای شوم دشمنان انقلاب اسلامی ایران بصیرت‌افزایی در میان جوانان و مردم برای مقابله با تهدیدات نرم و تهاجمات ضدفرهنگی و اسلامی دانست. رقم ۳۵۰ میلیون دلاری بودجه گردان‌های عاشورا و الزهرا اگرچه در نگاه اول تا حدود زیادی باورپذیر نمی‌آید اما در واقع در نظر گرفتن گستردگی و تعدد گردان‌های عاشورا و الزهرا و نیز عملیات‌های متعددی که در طول سال توسط این گردان‌ها به انجام می‌رسد حکایت از آن دارد که این عدد برای یکی از واحدهای نظامی بسیج و سپاه با توجه به ماموریت‌های تعریف شده برای آن شاید دیگر چندان تعجب‌برانگیز به نظر نرسد. سابقه شکل‌گیری گردان‌های عاشورا و الزهرا از سوی بسیج سپاه پاسداران به برخی ناآرامی‌های ایجاد شده در شهرهایی چون مشهد، قزوین، شیراز و اسلامشهر در اوایل دهه ۷۰ بازمی‌گردد که آمادگی نهادهای نظامی را برای برخورد با این ناآرامی‌ها ناگزیر می‌نمود. به این ترتیب گردان‌های عاشورا متشکل از نیروهای بسیجی آموزش‌دیده گسترش یافتند و در کنار آنها زنان بسیجی نیز در قالب گردان‌های الزهرا سازماندهی شدند. گسترش و توسعه گردان‌های مذکور به نحوی بود که تا پاییز سال ۸۷ به گفته حسین طائب فرمانده بسیج مقاومت سپاه پاسداران ۱۳ میلیون و ۶۰۰ هزار بسیجی در قالب ۱۹۰۵ گردان عاشورا، ۴۴۶ گردان الزهرا و نیز گردان‌های امام حسین، گروه‌های رزمی کربلا و ذوالفقار سازماندهی شدند و به نظر می‌رسید ناآرامی‌های حاصل از سهمیه‌بندی بنزین در اوایل سال ۸۶ در تجهیز و گسترش بیشتر این گردان‌ها بی‌تاثیر نبود. به این ترتیب حدود ۲۵۰۰ گردان عاشورا و الزهرا با هدف مشارکت در مقابله با تهدیدات امنیتی و ناآرامی‌های اجتماعی سازماندهی شدند که به شکل معمول در طی سال در مانورهای مختلف به حفظ آمادگی و توسعه توانایی‌های مهار خود می‌پرداختند. چنان‌که به گفته سردار میراحمدی جانشین فرمانده بسیج مقرر شد گردان‌های ضدشورش مذکور که ماموریت اصلی‌شان مقابله با ناآرامی در شهرها بوده است در تمام طول سال با انجام مانور و قدرت‌نمایی به ارتقای آمادگی دفاعی برای مقابله با تهدیدات نرم دشمنان بپردازند. تا آنجا که تعدد مانورهای بزرگ گردان‌های عاشورا و الزهرا در شهرهای مختلف حتی با برخی انتقادات مواجه شد و البته از سوی فرماندهان نظامی کشور بی‌پاسخ نماند زیرا آنان اعتقاد داشتند مجموعه تهدیدات متوجه امنیت کشور تعدد این مانورها را ناگزیر می‌سازد. با این حال به‌رغم آنکه تصور می‌شد ۲۵ هزار گردان ضدشورش برای مقابله با ناآرامی‌های خیابانی به قدر کفایت بوده است اما مهرماه سال جاری سردار سلامی جانشین فرمانده کل سپاه از تجهیز ۱۵۰۰ گردان عاشورای جدید خبر داد و نزدیک به سه هفته بعد سردار حسین همدانی فرمانده سپاه محمد رسول‌الله اعلام داشت علاوه بر گردان‌های عاشورایی که در سپاه تهران بزرگ فعالیت می‌کنند اجازه تشکیل گردان‌های عاشورای جدیدی داده شده است.

سرمقاله

مشارکت در جشن شکست اوباما

سیاوش جمادی

متاسفانه عدالتخواهی کسانی که از شکست پارلمانی باراک حسین اوباما دلشادند در مظان تردید قرار می‌گیرد. آنها از پیروزی آونجلیست‌ها و بنیادگرایان مسیحی دلشادند که با سخت‌سری و از سر کینه با مسلمانان با احداث مسجد در نزدیکی محل برج‌های ویران‌شده مخالف بودند. تی‌پارتی که نه حزب و نه حتی جنبش است اوباما را به خاطر دراز کردن دست دوستی به سوی مسلمانان دشمن خدا نامید. تی‌پارتی‌ها، اوباما را به خاطر امضای قانون سراسری تامین اجتماعی که به نفع قشرهای آسیب‌پذیر امریکاست، کمونیست خواندند. اوباما از دید این دار و دسته ضدمهاجر و تا حدی نژادپرست متهم است که در قبال ایران با قاطعیت عمل نمی‌کند. اعضای غالباً سالخورده تی‌پارتی که امکانات مالی بیشتر یکی از عوامل پیروزی آنها بود رئیس‌جمهوری را به نقض ارزش‌های امریکایی متهم می‌کنند که تا آخر خط پای این ارزش دموکراتیک ایستاد که اهل ادیان در امریکا آزادند و نمی‌توان با نقض قانون اساسی مانع بنای عبادتگاه آنها شد. تی‌پارتی‌ها گویا از وساطت اوباما برای جلوگیری از قرآن‌سوزانی به دست کشیشی روان‌نژند چندان رضایتی نداشتند. آنها حتی جمهوریخواه نیستند، بلکه سیاستمداران شکست‌خورده‌ای با نوستالژیای ایام تبعیض نژادی‌اند. جمهوریخواهان البته بهتر می‌توانند تصویری را که برخی مایلند از امریکا مصور کنند، تامین کنند. برای آنها امور انسانی، آزادی‌های اساسی، حقوق بشر و عدالت و حقیقت در اغلب موارد محمل کسب قدرت و ثروت بوده و نه چیزی بیش. آیا سرمستی از شکست پارلمانی اوباما به معنای بدرود گفتن به ششلول‌بندهایی چون بوش و ریگان و ترومن است. آیا هدف به راستی مبارزه با اسلام‌ستیزی و برتری‌طلبی میلیتاریستی امریکاست یا هدف صرفاً حفظ یک تصویر است تحت عنوان امریکا همچون کلی یکپارچه و فاقد تکثرات درونی؛ تصویری که در بلوک شرق سابق صرفاً آنتی‌تزی بود برای اثبات کمونیسم. طنز ماجرا اینجاست که شرکای جشن شکست اوباما اکثراً همان سخنگویان این تز آسان‌طلبانه‌اند که در امریکا بازها و کبوترها سر و ته یک کرباسند. اما پرسش این است که چرا آنها در این سوی جهان شریک شادی لابی‌های صهیونیست در آن سوی جهان می‌شوند؟ چرا محافظه‌کاران افراطی، شوینیست، اسلام‌ستیز، ایران‌ستیز و مستکبری چون سارا پیلن، کریستین دونل و مایکل بلومبرگ و بی‌تردید همه نژادپرستان و کوکلوس‌کلان‌ها در ینگه دنیا و صهیونیست‌های به شدت رادیکال و جنگ‌طلبی در اسرائیل باید همزمان با کسانی در این سوی دنیا دست‌افشانی کنند؟ این البته نادرست نیست که نظام سیاسی امریکا چارچوب کلی دارد که با جابه‌جایی کبوترها و بازها چندان تغییری نمی‌کند، اما به این دلیل نمی‌توان درون این چارچوب را یکدست فرض کرد، مگر نگران تصویر توهم‌آلودی باشیم که تنها با فرض این سروته یک کرباس‌بینی می‌توان از امریکا ترسیم کرد. افزون بر این پدیده‌های نادری چون جفرسون، لینکلن، کندی و اوباما گرچه به معنای تغییر بنیادین نظام نیستند، با این همه نقش ویروسی را بازی می‌کنند که یک چند نفوذ عوامل دخیل در نقش راستین مردم در دموکراسی امریکایی را از کار می‌اندازند. بی‌سبب نیست که منتقدان رادیکال سیاست امریکا در برابر این ویروس‌ها دست از انتقاد می‌شویند؛ مایکل مور مستندسازی که مصائب هجوم فضاحت‌بار امریکا به عراق را بر پرده سینما مصور ساخت، چامسکی که هرگز باور نمی‌کرد در امریکا کسی بدون حمایت خرپول‌ها رئیس‌جمهور شود و کمابیش تمام جامعه روشنفکری امریکا صریحاً یا تلویحاً به اوبامای جوان و تحصیلکرده و به آرمان‌ها و امیدهای او برای صلح و خلع سلاح اتمی و نیز به برنامه‌های دولتی در نظام پولی، بانکی، درمانی و مالیاتی خوشامد گفتند. این روشنفکران همراه با هیات جایزه صلح نوبل و نهادهای حقوق بشری و حتی برخی از مقامات کلیسایی که هنوز شمشیر و جنگ را خلاف قاموس اناجیل می‌دانند پیروزی اوباما را به فال نیک گرفتند. **ادامه در صفحه ۲**

حرف اول

راهبرد سیاست خارجی نداریم

محمدمهدی شهریاری*

اگر به اتفاقاتی که در رابطه با کشورهای همسایه خود شاهد وقوع آن هستیم بنگریم، خواهیم دید در بحث سیاست خارجی آنچه به عنوان موفقیت حاصل شده نتیجه برنامه‌ریزی و مطالعه نبوده است. نمی‌توانیم نتایج حاصله در روابط دیپلماتیک خود را نتیجه تکنیک‌های پیشرفته علمی و مطالعاتی بدانیم. بخش اعظمی از توفیقات ما در روابط خارجی حاصل موقعیت کشورمان و نفوذ ایران در منطقه است. آنقدر نفوذ کشورمان زیاد بوده که این خود تاثیر داشته و سبب موفقیت شده است. ما فرصت‌ها و پتانسیل‌های بسیاری در روابط خارجی بر اساس همین موقعیت کشورمان داریم که تبدیل آنها برای منافع ملی ما مثمرثمر بوده ولی هنوز عملیاتی و اجرایی نشده است. پس به واقع ابتکار عمل در دیپلماسی نداشته‌ایم و در مواردی شخصیت‌های تاثیرگذار ما کار را پیش برده‌اند یا موضوع به خودی خود و تاثیر آن موقعیت ما در منطقه، پیش رفته است. اینکه بگوییم یک راهبرد استراتژیک داریم با توجه به شناختی که از مجموعه وزارت خارجه دارم دست‌کم در این سال‌ها می‌دانم که چنین راهبردی مطرح نبوده است. در زمینه نبود برنامه باید اضافه کنم متاسفانه آنچه به عنوان اهداف سند چشم‌انداز تعیین شده نیز به کلیات اشاره دارد و برای رسیدن به آن اهداف کلی نیازمند جزییات هستیم. برای همین تاکید می‌کنم که ما راهبرد و مطالعه استراتژیک درباره همسایگان‌مان نداریم. آنچه به عنوان نقشه راه برای روابط دیپلماتیک به ویژه در رابطه با همسایگان‌مان نیاز داریم این است که به طور دقیق بدانیم آنها چه کمکی می‌توانند به ما بکنند و ما چه کاری برای آنها می‌توانیم انجام دهیم. گاهی تناقض‌هایی در روابط دیپلماتیک پیش می‌آید که مسوولان اجرایی نمی‌دانند در مواجهه با آن چه تصمیمی باید بگیرند و بابت همین تعارض‌ها گاهی از مبادلات و تعاملاتی که در راستای منابع ملی کشورمان است، بازمانده‌ایم. این ناشی از همان نبود مطالعات استراتژیک است. اگر چنین برنامه‌ای تدوین شده بود و اگر ما مورد به مورد درباره همسایگان‌مان و منطقه مطالعه کرده بودیم و عمق استراتژیک با آنها ترسیم می‌کردیم، شاهد اتفاقاتی که موجب ضرر ما بود در این کشورها نمی‌بودیم. مثلاً اگر با پاکستان رابطه تعریف‌شده و مشخص و در عین حال برنامه‌ریزی‌شده‌ای می‌داشتیم بدیهی است که این کشور حاضر نمی‌شد به اشرار و سوءاستفاده‌گران از ناآرامی مرز پاکستان و ایران فرصت بیتوته کردن در خاک خود بدهد. مثال دیگر در مورد روابط ما با افغانستان صادق است. این همه کمک‌های نقدی و غیرنقدی و حمایت‌های مختلف از افغانستان داشته‌ایم و بعد شاهد آن هستیم که آب رودخانه هیرمند را بر ما بستند و خشک شدن دریاچه هامون و تبعات آن رقم خورد. مثال‌های دیگری هم هست. در مورد ترکمنستان هم شاهد بودیم که در بدترین شرایط آب و هوایی و سردی هوا آنها خط لوله گاز را بر ما قطع کردند و موجب بروز مشکلاتی در شمال کشور شدند. این یعنی نبود دیپلماسی موثر و اینها نتیجه همان نبود برنامه‌ریزی مدون است. در مورد کشورهای آسیای میانه که همین کشورهای تازه‌استقلال‌یافته از فروپاشی شوروی باشد، موضوع محدود به همین مثال نیست. ما نتوانستیم از فرصت پیش‌آمده از فروپاشی شوروی در بازار آنها بهره ببریم. مثلاً زمانی در قزاقستان به جز کالای ایرانی کالای دیگری یافت نمی‌شد اما حالا اصلاً کالای ایرانی در آن یافت نمی‌شود و جای ما را در بازار آنها هندی‌ها، پاکستانی‌ها و به ویژه چینی‌ها گرفته‌اند.

***عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی و رایزن سیاسی سابق وزارت امور خارجه**

معرفی تورها
هتل‌ها
رستوران‌ها
آژانس‌های مسافرتی

واحد گردشگری سازمان آگهی ها تلفن: ۳۳-۲۲۰۳۸۰۲۴

در صفحه‌های ۱۹و۱۸

راه سبز	۸۸۱۰۱۰۷۳-۴
اسرا پرواز	۲۲۰۱۱۶۳۷
شرق پویا	۸۸۵۷۶۷۱۰
پرساووش	۸۸۹۷۴۱۴۱-۳
همسفر	۸۸۵۲۰۸۲۸
تندیس آسمان آریا	۲۲۷۵۴۶۰۰-۹
آلاله آسمان آبی	۸۸۹۲۳۸۲۸
گوهرگشت(خط ویژه)	۲۱۶۱۱
آرتیمان	۲۶۴۰۰۳۶۹-۷۱
ساتراپ سیر	۲۲۲۲۱۴۲۲
پارسیان مهرگشت	۸۸۸۴۹۹۷۵